

Vári Domokos. *Lélekharangok. Verseik.* A kis füzetben 49 vers van. Tartalmukból kitetszik, hogy nagyon különböző alkalomból s különböző időben keletkeztek. A könyv mottója: „Lelkemen keresztül öröm, bú, ha szállnak, Dalban: szerelemre és imára válnak.“ E mottónak a versek tartalma csak félig felel meg; szerelemről kevés szó esik bennük, ellenben szinte mindenik versen vallásos áhítat fuvallata érzik.

Tagadhatatlan, hogy Vári Domokos még kezdő poéta. Verseinek hangja, tartalma, külső formája kevés változatosságot mutat. Képei nem mindig találók, sokszor nagyon mérészek, (mikor pl. a harmatot az égben megdorgált angyal szegyenében hullatott könnyének mondja. „Tavaszkor“ c. versében). A verselés technikája is még tökéletlen. Általában látszik, hogy az újkori poéták köteteit nem sokat forgatta.

De azért el nem tagadható érdeme, hogy minden verséből egy mélyen érző, vallásos lélek szól felénk. Csak az elmélyedő, őszinte szív dalolhat úgy, mint poétánk a „Legyen ünnep a világon“ c. versében s csak vallásos, erős, férfias lélek nyilatkozhatik meg olyan komoly, szinte ódai szárnyalású hangon, mint ő a „Bocsásd meg vétkeinket“ c. pályadíjat nyert költeményében.

A mélyen érzés, őszinte, bátor hang jellemzik alkalmi költeményeit is, (Imádkozó harangok, Alma mater stb.), melyek éppen e tulajdonságainál fogva unitárius körökben már szívtében ismeretesek.

A füzet szerző kiadása, ára 50 lej.

(ma.)

Tóth István: Színes linoleumai, Kelemen Lajos előszavával. Kolozsvár, 1927.

Kolozsvári kollégiumunknak kiváló rajztanára ezúttal ismét közrebocsátott tíz linoleummetszetet azokból az igazán finom munkákból, melyekhez Erdélyben ma talán éppen ő ért a legjobban. Örömmel néztük végig ezt a szép kollekciót, melynek mindenik darabja pompás munka. S úgy láttuk,

hogy Tóth igazán gyors iramban fejlődik művészi pályáján. Előbbi ilyen képeihez viszonyítva nagy haladást mutat első sorban a technikai nehézségek könnyű és fölényes legyőzésében. Még szembeötlőbb a fejlődés kép-kompozícióin. Szamos, Rucák, Tél c. képei teljes témájú hangulatos kidolgozások. Eleven színeit nem szükség külön megdicsérnünk. E tekintetben már első gyűjteménye feltűnést keltett.

A szép gyűjteményt Kelemen Lajosnak meglehangú s a művész életét ismertető előszava vezeti be.

Olvasóinknak nagyon ajánljuk, hogy ha tehetik, vegyennek e valóban szép s művészi becsű gyűjteményből. Tóth István atyánkfiának pedig őszintén gratulálunk szép sikeréhez s kívánjuk, hogy az erkölcsi sikert méltó anyagi honorárium kísérje most is, a jövőben is.

Dr. B. I.

Dr. Borbély István: *A régi Torockó.* Kolozsvár, 1927. 8 r. 175 lap. Az ember nem tudja, hogy dr. Borbély Istvánon mit csodáljon jobban: határtalan munkabírását vagy képességeinek sokoldalúságát. Mikor kollégiumi igazgatóvá választották, azt hittük, hogy az adminisztráció teljesen le fogja kötni s nem lesz majd ideje irodalmi munkásságát folytatni. Csalódtunk. Mint igazgató még többet ír. Úgy látszik, munkabírása egyenes arányban nő a munkával. Tartsa is meg az Isten e jó természetét még sokáig.

S ha legalább csak egyfélélt dolgozna, de nem. *Az Erdélyi Irodalmi Szemlé*-ben esztétikus volt; a *Keresztény Magvető*-ben dogmatikus és hittantörténész; van tudomásom róla, hogy egyháza megbízásából a *Magyar Unitárius Egyház Történetét* írja; *magyar irodalomtörténeté*-nek két kötetét a magyar tudományosság méltán megérdemelt nagy elismeréssel fogadta; *A régi Torockó*-ban művelődéstörténetíró. Mindezek mellett igazgat, szerkeszt s aktív részt vesz egyháza s az erdélyi magyarság közéletében. Az ilyen sokoldalúság föltétlenül tiszteletreméltó s különösen az Erdélyben épen most.

Hogy tudományának melyik ágában legerősebb, azt bajos eldönteni. Mint irodalomtörténész és hittantörténetíró produkált eddig legtöbbet és legértékesebbet; azonban nagyszámú kritikai és esztétikai tanulmányai is oly éles elmeről s finom műizlésről tanuskodnak, hogy ezek alapján dr. Borbélyt a legkiválóbb műbírálóink közé kell sorolnunk, kitől e

téren még sokat várunk. Kár, hogy újabban keveset foglalkozik kritikával, amikor az irodalmi élet ott oly lendületesen kezd fejlődni.

Mint művelődéstörténetíró sokat olvasott s szakjának alapos ismerője. *A régi Torockó* e tekintetben igen sikerült bizonyíték. E kis könyv mintaszerű monografia. Azt a különben nehéz feladatot, hogy miképen kell valamely község és vidék történetét az egyetemes nemzeti történet keretébe beállítani, dr. Borbély sikerrel végezte el. Elbeszélésének nyugodt tárgyilagossága; tárgyalásának világos menete; stílusának elegáns egyszerűsége a mai hüpermodern írások idején valósággal példányképpül szolgálhat. Az igaz, hogy e monografia néhol lehetett volna részletesezőbb s ennélfogva kidolgozottabb; az is igaz, hogy a jegyzetek nagyobbik felének elhagyása tudományos szempontból határozottan kár volt; de ezzel szemben el kell ismernünk, hogy ha a szaktudomány így nincs is mindenben kielégítve, a nagyközönség s benne első sorban maga Torockó hálásan vehette e szép könyvet, melynek folytatását mindnyájan kívánesian várjuk.

Külön kell megemlítenünk a könyv szép kiállítását, amely méltán vetekszik a budapesti nyomdák termékeivel.

(Bűdapest)

P.

Özv. Elekes Dénesné, szül. Nagy Eszter özvegy-ségének 4-ik évében 63 éves korában 1927. március 18-án, Siménfalván meghalt. Az áldott lelkű székely asszonyok tüköre s a gondos édes anyák mintaképe, aki derék gyermekeket nevelt és hagyott az erdélyi magyarságnak és az unitárius egyháznak. Dr. Elekes Dénes a sz. keresztúri főgimnázium, és Dr. Elekes Domokos a sz. keresztúri egyházkör felügyelő gondnoka édes anyjukat veszítették az elhunytban.

Özv. Kelemen Albertné, szül. Gál Katalin 67 éves korában, 1927. április 18-án, Marosvásárhelyen elhunyt. Egy népes papi családnak őriző angyala s a szereteten nyugvó kereszténységnek megszemélyesítője volt, kit életében a köztisztelet vett körül. Kelemen István, felsőrákosi lelkész édesanyját, dr. Gál Kelemen főgimn. tanár és a kolozs-dobokai egyházkör felügyelő gondnoka testvérét veszítette el benne. Az élők iránt őszinte részvétet érzünk, a halottnak emlékét kegyeletel őrizzük.

Lelkész beiktatási ünnepély Kolozsvárt. Április 10-én, köszöntött be a kolozsvári egyházközségbe rendes lelkészi minőségben, Szent-Iványi Sándor, ki nem régen jött haza amerikai tanulmányútról, s kit — az egyházközség lemondván választási jogáról — a főtiszt. püspök úr nevezett ki. Ez a beköszöntő különösen az által nyert történelmi jelentőséget, hogy az egyházközség ez által rálépett a teljes önállóság útjára. Eddig ugyanis a lelkészei vagy a teológiával, vagy a főgimnáziummal, vagy a többi helybeli középiskolákkal voltak összekötöttesben s így idejük java részét elvette a különböző mellékfoglalkozás, ami a szigorúan lekipásztori teendők hátrányára történt. Ennek az lett a következtése, hogy Kolozsvárt az egyházközségi élet nem mutatta a kellő élénkséget, amit pedig történelmi hagyományai és jelen helyzeténél fogva is jogosan elvárhattunk. Ez a körülmény indította az egyházközséget arra az elhatározásra, hogy két rendes lelkészt alkalmaz, akiket felment mindegyik mellékfoglalkozás alól, hogy annál nagyobb buz-